

Cauza C-40/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

23 aprilie 2020

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato (Italia)

Data deciziei de trimitere:

30 ianuarie 2020

Apelanți:

AQ

BO

CP

Intimați:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Università degli studi di Perugia

Obiectul procedurii principale

Mai multe apeluri declarate la Consiglio di Stato [Consiliul de Stat] împotriva hotărârii pronunțate de Tribunale Amministrativo Regionale per l'Umbria [Tribunalul Administrativ Regional din Umbria] (denumit în continuare „TAR Umbria”) prin care acesta din urmă a respins acțiunile formulate de apelanți împotriva notelor prin care Universitatea din Perugia a respins cererile acestora privind inițierea unor proceduri de recrutare în vederea angajării pe durată nedeterminată în cadrul universității menționate mai sus și împotriva Circularei nr. 3/2017 adoptate în această privință de ministrul pentru simplificare și administrație publică, precum și având ca obiect constatarea dreptului lor de a fi angajați pe durată nedeterminată în calitate de cercetători și de a fi supuși

procedurii de evaluare în vederea titularizării pe postul de profesor asociat, prevăzută la articolul 24 alineatul 5 din Legea nr. 240 din 2010

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Compatibilitatea articolului 24 alineatele 5 și 6 din Legea nr. 240 din 30 decembrie 2010 cu clauza 4 din Acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată care figurează în anexa la Directiva 1999/70/CE coroborată cu articolele 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv în lumina principiilor echivalenței și efectivității

Întrebarea preliminară

Clauza 4 din acordul-cadru anexat la Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind Acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP, intitulată „Principiul nediscriminării”, coroborată cu articolele 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv în lumina principiilor echivalenței și efectivității, se opune unei reglementări naționale precum cea prevăzută [la articolul] 24 alineatele 5 și 6 din Legea nr. 240/2010, care recunoaște cercetătorilor pe durată determinată menționați la articolul 24 alineatul 3 litera b) care au obținut abilitarea științifică națională prevăzută la articolul 16 din aceeași lege și cercetătorilor pe durată nedeterminată care de asemenea au obținut abilitarea menționată anterior dreptul și, respectiv, posibilitatea (implementată prin alocarea resurselor corespunzătoare) de a fi supuși – cei dintâi la expirarea contractului, iar ceilalți până la 31 decembrie 2021 – unei proceduri speciale de evaluare în vederea titularizării pe postul de profesor asociat, în timp ce niciun drept și nicio posibilitate analoge nu sunt recunoscute cercetătorilor pe durată determinată menționați la articolul 24 alineatul 3 litera a) care au obținut abilitarea științifică națională, în pofida faptului că este vorba despre lucrători chemați să desfășoare, fără deosebire, activități identice?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Astfel cum se arată în mod detaliat în ordonanța de trimitere anterioară, dată în aceeași procedură națională, la care se face trimitere, dispozițiile de drept al Uniunii invocate sunt următoarele:

Articolul 155 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP (denumită în continuare „Directiva 1999/70”), în special clauza 5 și clauza 4 din acordul-cadru cuprins în această directivă, precum și considerentele (3), (14) și (15) ale aceleiași directive

Recomandarea Comisiei din 11 martie 2005 referitoare la Carta europeană a cercetătorilor și Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor (2005/251/CE)

Dispozițiile naționale invocate

Astfel cum se arată în mod detaliat în ordonanța de trimitere anterioară, dată în aceeași procedură națională, la care se face trimitere, dispozițiile naționale invocate sunt următoarele:

Legge del 30 dicembre 2010, n. 240, „Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonché delega al Governo per incentivare la qualità e l'efficienza del sistema universitario” (Legea nr. 240 din 30 decembrie 2010 privind norme referitoare la organizarea universităților, la personalul universitar și la recrutare și de abilitare a guvernului să ia măsuri de stimulare a calității și a eficienței sistemului universitar) (denumită în continuare „Legea 240/2010”), în special articolul 24 alineatele 1-3, 5 și 6

Decreto legislativo del 25 maggio 2017, n. 75, „Modifiche e integrazioni al decreto legislativo 30 marzo 2001, n. 165 [...]” (Decretul legislativ nr. 75 din 25 mai 2017 de modificare și completare a Decretului legislativ nr. 165 din 30 martie 2001 [...]) (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 75/2017”), în special articolul 20

Decreto legislativo del 30 marzo 2001, n. 165, Testo unico organico sul lavoro subordinato alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche (Decretul legislativ nr. 165 din 30 martie 2001 privind Textul unic al normelor de organizare a muncii în administrațiile publice) (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 165/2001”), în special articolul 3 alineatul 2 și articolul 36, în versiunea în vigoare începând cu 22 iunie 2017

Decreto legislativo del 15 giugno 2015, n. 81, „Disciplina organica dei contratti di lavoro e la revisione della normativa in tema di mansioni [...]” (Decretul legislativ nr. 81 din 15 iunie 2015 privind reglementarea sistematică a contractelor de muncă și revizuirea legislației referitoare la îndatoririle de la locul de muncă [...]) (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 81/2015”), prin care a fost transpusă în dreptul intern Directiva 1999/70/CE, în special articolul 19, în versiunea aplicabilă în speță și înainte de modificarea adusă prin Decretul-lege nr. 87/2018, și articolul 29 alineatul 2 litera d), în vigoare începând cu 12 august 2018

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 După publicarea ordonanței de trimitere anterioare, dată în aceeași procedură națională – la care se face trimitere pentru prezentarea situației de fapt –, în cele trei cauze în discuție au intervenit în susținerea apelanților diverse asociații profesionale și sindicale: ANIEF – Associazione Professionale e Sindacale [asociație profesională și sindicală], Federazione Lavoratori della Conoscenza –

CGIL [Federația Lucrătorilor din Domeniul Cunoașterii] și CIPUR – Coordinamento Intersedi Professori Universitari di Ruolo [asociație culturală și sindicală universitară], care solicită să participe la procedura în fața Curții de Justiție.

- 2 În plus, apelanții au prezentat un nou memoriu, în care afirmă că formulează un motiv comun suplimentar în cadrul celor trei apeluri introduse împotriva hotărârii TAR Umbria.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 3 Prin intermediul motivului de apel suplimentar menționat mai sus, apelanții invocă încălcarea clauzei 4 din acordul-cadru anexat la Directiva 1999/70 și a principiului nediscriminării conținut în această clauză, în lumina faptului că au obținut titlul de abilitare științifică națională în treapta a doua în vederea titularizării pe postul de profesor asociat prevăzut la articolul 24 alineatele 5 și 6 din Legea nr. 240/2010.

Prezentare succintă a motivelor trimiterii preliminare

- 4 Instanța de trimitere face referire mai întâi la Hotărârea din 25 octombrie 2018, Sciotto (C-331/17), în care Curtea a declarat că, „din moment ce reglementarea națională în discuție în litigiul principal nu permite în niciun caz, în sectorul de activitate al fundațiilor lirice și simfonice, transformarea contractelor de muncă pe durată determinată în contract pe durată nedeterminată, ea este susceptibilă să instituie o discriminare între lucrători pe durată determinată din sectorul menționat și lucrători pe durată determinată din alte sectoare, aceștia din urmă putând deveni, după recalificarea contractului lor de muncă în caz de încălcare a normelor referitoare la încheierea contractelor pe durată determinată, lucrători pe durată nedeterminată comparabili în sensul clauzei 4 punctul 1 din acordul-cadru”.
- 5 Instanța de trimitere face referire de asemenea la Hotărârea din 20 iunie 2019, Ustariz Aróstegui (C-72/18), în care Curtea, amintind jurisprudența sa, a declarat că „noțiunea de «motive obiective» impune ca inegalitatea de tratament constatată să fie justificată de existența unor elemente precise și concrete ce caracterizează condiția de încadrare în muncă despre care este vorba, în contextul specific în care se situează aceasta și în temeiul unor criterii obiective și transparente, pentru a verifica dacă această inegalitate răspunde unei necesități reale, dacă este susceptibilă să asigure îndeplinirea obiectivului urmărit și dacă este necesară pentru realizarea acestui scop. Elementele menționate pot rezulta cu precădere din natura specifică a atribuțiilor pentru îndeplinirea cărora au fost încheiate contracte pe durată determinată și din caracteristicile inerente ale acestor atribuții sau, dacă este cazul, din urmărirea unui obiectiv legitim de politică socială de către un stat membru” și că, prin urmare, „clauza 4 punctul 1 din acordul-cadru trebuie să fie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă beneficiul unei remunerații suplimentare

cadrelor didactice angajate în cadrul unui raport de muncă pe durată nedeterminată ca funcționari de carieră, cu excluderea, printre alții, a cadrelor didactice angajate ca agenți contractuali de drept public pe durată determinată, dacă împlinirea unei anumite perioade de serviciu constituie singura condiție de acordare a remunerației menționate”.

- 6 În cazul apelanților, pretinsa discriminare a avut loc în cadrul aceleiași sector de lucrători, și anume cel al cercetătorilor universitari.
- 7 Instanța de trimitere arată că cele trei categorii de cercetători universitari prevăzute de ordinea juridică – și anume cercetătorii ale căror contracte sunt cuprinse în tipul reglementat la articolul 24 alineatul 3 litera a) din Legea 240/2010 (denumiți în continuare „cercetătorii de tip A”), cercetătorii ale căror contracte sunt cuprinse în tipul reglementat la articolul 24 alineatul 3 litera b) din Legea 240/2010 (denumiți în continuare „cercetătorii de tip B”) și cercetătorii pe durată nedeterminată – desfășoară activități identice (activități didactice, de servicii pentru studenți, de cercetare etc.).
- 8 Cu toate acestea, cercetătorii de tip A, deși îndeplinesc aceleași atribuții precum cercetătorii care fac parte din celelalte categorii și au promovat un concurs în aceleași condiții de dificultate și de selectivitate precum cel promovat de aceștia din urmă, nu pot avea acces la cariera de profesor asociat în a doua treaptă, la care au acces numai celelalte două categorii de cercetători, potrivit articolului 24 alineatele 5 și 6 din Legea nr. 240/2010. Instanța de trimitere precizează în plus că procedura prevăzută la alineatul 6 menționat anterior este aplicabilă până la 31 decembrie 2021, în temeiul prelungirii prevăzute la articolul 5 alineatul 1 litera b) din Decretul-lege nr. 126 din 29 octombrie 2019.
- 9 Prin urmare, cercetătorii de tip A, chiar dacă au obținut abilitarea științifică națională și prelungirea cu doi ani în urma evaluării pozitive a activității desfășurate, la expirarea contractului lor își pierd locul de muncă, fără nicio justificare rațională și nediscriminatorie.
- 10 În plus, pretinsa discriminare în discuție s-ar fi agravat ca urmare a planurilor speciale de recrutare a profesorilor asociați, introduse prin Decretul ministerial nr. 364/2019 și care vizează avansarea în carieră exclusiv a cercetătorilor pe durată nedeterminată care au obținut abilitarea științifică națională.
- 11 Având în vedere cele ce precedă, instanța de trimitere a decis să adreseze Curții întrebarea preliminară suplimentară menționată mai sus, care se adaugă la cele formulate în ordonanța anterioară dată de aceeași instanță în cadrul aceleiași proceduri naționale.